

Bijlage 1 Geïnterviewde personen

- Woensdag 4 juni 2008, A.J.M. Jansen, juridisch beleidsmedewerker milieu gemeente Ouder-Amstel;
- Maandag 9 juni 2008, Mevr. Mr. J.A.A.M Brouwers, adviseur afdeling leefomgeving gemeente Breda;
- Maandag 9 juni 2008, Dhr. W. Schuitema, adviseur milieu programmering van de gemeente Breda;
- Woensdag 25 juni 2008, E. Boesewinkel, stadsecoloog gemeente Almere;
- Maandag 30 juni 2008, M. van de Blaak, coördinator RO, ruimtelijke ontwikkeling, DCMR;
- Maandag 30 juni 2008, J. Ensing sr. beleidsmedewerker, programma's en projecten expertisecentrum DCMR.

Bijlage 2 Verschillen tussen compensatievoorwaarden SGR en Habitatrichtlijn

	SGR	Habitatrichtlijn
Wanneer	Alle ingrepen en ontwikkelingen in of nabij de gebiedscategorieën die de wezenlijke waarden en kenmerken van het gebied aantasten. Bij nieuwe ingrepen die nog niet planologisch zijn afgewogen en vastgelegd.	Plannen of projecten die significante gevolgen kunnen hebben voor de instandhoudingdoelstellingen van VHR gebieden.
Gebieden waarvoor compensatie geldt	Verschillende gebiedscategorieën waaronder kerngebieden van de EHS (zie hoofdstuk 2).	VHR gebieden.
Effectbeschrijving	Bij effectbeschrijving mogen positieve en negatieve effecten met betrekking tot verschillende habitats en soorten tegen elkaar worden afgewogen (saldering).	Positieve en negatieve ontwikkelingen met betrekking tot dezelfde soort of hetzelfde habitat binnen een speciale beschermingszone.
Verplichting voor wie?	PKB is bindend voor rijksoverheid als initiatiefnemer. Provincies hebben zich geëngaat.	Verplicht voor iedereen, directe werking.
Wijze van compensatie	Functiegericht en feitelijke maatregelen, indien niet mogelijk mag financieel gecompenseerd worden.	Functiegericht; feitelijke maatregelen.
Kwaliteit en kwantiteit	Geen nettoverlies van oppervlakte en kwaliteit van aanwezige waarden.	Ecologische kwaliteit.
Nabijheidsijs	In directe omgeving, anders zo nabij mogelijk	Binnen de biogeografische regio, niet noodzakelijkerwijs in de nabijheid van de ingreep.
Tijdpad en uitvoering	SGR stelt geen eisen, SGR 2 stelt dat de besluitvorming compensatie gelijktijdig met tijdstip van de besluitvorming over de ingreep plaatsvindt. Realisatie compensatie gerelateerd aan het tijdstip van de ingreep.	Juridisch besluit compensatie uiterlijk met besluit over ingreep. Realisatie feitelijk voordat effecten van de ingreep manifest geworden zijn, tenzij kan worden aangetoond dat deze gelijktijdigheid niet noodzakelijk is om de bijdrage aan het Natura 2000-netwerk veilig te stellen.
Binnen beschermd gebied	In principe niet mogelijk; in praktijk afhankelijk van uitwerking van provincies.	In zelfde gebied, kan, mits verhoging van kwaliteit, bovenop reguliere maatregelen voor uitvoering Habitatrichtlijn.
Procedurele verplichtingen	Geen aparte procedure: meenemen in bestaande afwegingskaders.	Bevoegde instanties moeten commissie in kennis stellen.
Bewijslast	Niet vastgelegd.	Zekerheid verschaffen over doeltreffendheid compensatiemaatregelen.

Bron: Gijssen et al. (2003).

Bijlage 3 Notulen interviews

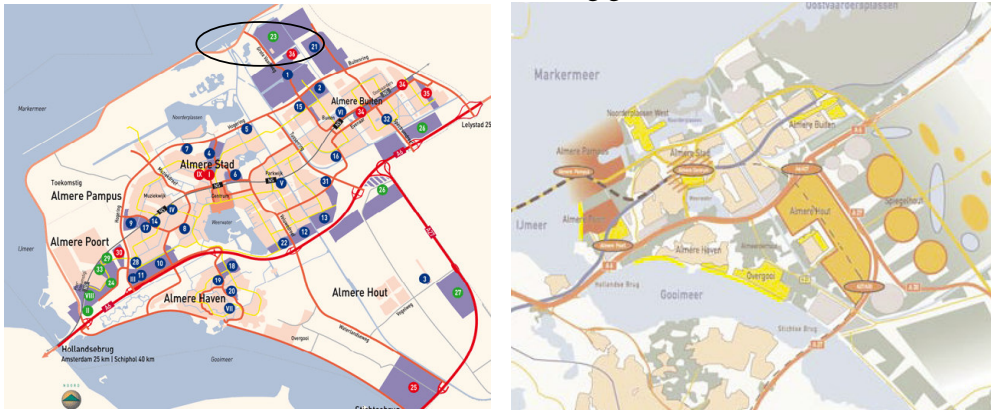
In deze bijlage staan de notulen van de interviews ze staan in dezelfde volgorde als de volgorde die gehanteerd is in *hoofdstuk 6*, te weten:

1. Notulen interview gemeente Almere (E. Boesewinkel);
2. Notulen interview gemeente Breda (W. Schuitema en J.A.A.M. Brouwers);
3. Notulen interview gemeente Ouder Amstel (A.J.M. Jansen);
4. Notulen interview DCMR (M. van de Blaak en J. Ensing).

Gemeente: Almere www.almere.nl

Datum: woensdag 25 juni 2008

Geïnterviewde: Mevr. E. Boesewinkel, stadsecoloog gemeente Almere.

Figuur 1: Almere nu en de toekomstvisie Almere

A. Algemeen

1 Korte kenschets van gemeente en de Vogel Habitat richtlijn gebieden:

De gemeente Almere is "omgeven" door Natura 2000 gebieden. Almere heeft vele parken, natuurgebieden, plassen en bosgebieden. Op dit moment behoort Almere bij de Nederlandse top van steden, die een rijke blauwgroene omgeving hebben. Gezien de ligging van Almere in de volle Randstad is dit een opmerkelijke kwaliteit.

2 Ruimtelijke weerslag, zijn projecten die 'last' ondervinden:

De Vaart 4: Dit is een uitbreiding van een industrieterrein, zie cirkel in figuur 34. Dit betreft een gebied voor grootschalige industriële bedrijven met een hoge milieubelasting, tot en met milieucategorie 5. Waarbij het bestemmingsplan is goedgekeurd voordat aan de natuurbeschermingswetgeving werd voldaan. Het project is nu in afwachting van de Natuurbeschermingswet.

2a In welke fase bevindt de planvorming zich?

Het betreft hier een project met een wat vreemde volgorde in procedures waarbij het project op dit moment in afwachting is van de verlening van de natuurbeschermingswet vergunning. Hierna kan het proces verder doorgang vinden met het reeds goedgekeurde bestemmingsplan.

2b Wanneer vindt besluitvorming over het project plaats/ heeft plaats gevonden?

Op dit moment wordt de uitwerking van Staatsbosbeheer van de mitigerende maatregelen verwacht waarna het project aan de natuurbeschermingswetgeving voldoet.

2c Wanneer wordt het project gerealiseerd?

Vanaf 2004 ligt het project stil, verwacht wordt dat het project op korte termijn weer kan aanvangen. Wel wordt gewerkt aan een inrichtingsplan voor het bedrijventerrein en aan de uitvoer van mitigerende maatregelen.

2d Verlopen de activiteiten volgens de planning?

Nee, de oorspronkelijke planning is losgelaten.

2e Indien er sprake is van vertraging: wat zijn de belangrijkste oorzaken?

Is dit positief of negatief voor project resultaat?

Geen verbetering voor het project, de mitigerende maatregelen worden op een andere locatie gecreëerd. In het project zelf was al reeds veel aandacht voor de verschillende aspecten waaronder natuur. Hierdoor is er een groene verbindingzone tussen twee gebieden gerealiseerd. Maar door verandering in beleid en scherpere eisen door de natura 2000 eisen voldeed het plan (in 2004) niet langer aan de wetgeving.

B. Inhoudelijk Vogel en Habitat richtlijn

3 Waar liggen de grenzen van het studiegebied? Op basis waarvan zijn deze grenzen bepaald?

Voor de Vaart 4 zijn de grenzen bepaald door de reeds bestaande bebouwing en de resterende beschikbare ruimte. De mitigatie staat los van dit gebied en de mitigerende maatregelen worden buiten het plangebied getroffen.

C. Saldo beleid

4. Wordt gebruik gemaakt van mitigatie / compensatie voor dit project?

Ja, van mitigerende maatregelen.

Hoe zien de saldering / mitigerende maatregelen, voor dit project eruit?

Zie 2c.

5 Welke maatregelen worden getroffen? Zijn er uiteindelijk maatregelen gekozen?

Mitigatie van de natuur buiten het plangebied, nabij de Oostvaardersplassen, die zorg draagt voor voldoende mogelijkheden tot foerageren van de aangetroffen soorten in het gebied.

5a Welke maatregelen zijn overwogen?

Het gefaseerd ontwikkelen van het project waarbij mogelijk de laatste fase "tijdelijk" niet ontwikkeld werd en ingericht als optimaal foerageergebied.

5b Welke criteria worden gehanteerd voor de beoordeling van de maatregelen? *Effecten op natuur, neveneffecten, uitvoerbaarheid (technisch, organisatorisch, juridisch), draagvlak (politiek, maatschappelijk), kosten, realisatietermijn.*

5c Welke argumenten/pluspunten waren doorslaggevend voor de gekozen maatregel(en)?

De onzekerheid over de ruimtelijke ontwikkeling van de laatste fase.

D. Planproces

6. Heeft het project baat bij saldobeleid / compenserende maatregelen?

- Kan het project nu wel doorgaan en zonder deze maatregelen niet?
- Is de voortgang van het project(plan) versneld?

Het plan kan door de mitigerende maatregelen doorgaan, maar het heeft het planproces vertraagd.

7 Is de vormgeving van het planproces gewijzigd/verbeterd? Waar blijkt dat uit?

Het planproces voor De Vaart 4 is anders dan het normale planproces door het goedkeuren van het bestemmingsplan voordat voldaan werd aan de natuurbeschermingswetgeving. Doordat deze ontwikkeling over een zeer lange tijd gespeeld heeft voldeed het plan uiteindelijk niet langer aan de wetgeving.

8 In welke mate is natuur daarbij een randvoorwaarde of een criterium?

Voor dit project is natuurbescherming en ontwikkeling een randvoorwaarde maar dit is geheel project afhankelijk, voor bijvoorbeeld de toekomstvisie voor het Markermeer en het IJmeer is het een criterium.

9. Is er al zekerheid over of het project(plan) en de juridische haalbaarheid?

Vooralsnog lijkt de vergunning op korte termijn afgegeven te kunnen worden.

E. Oorzaak gevolg

10. Wat is de achterliggende oorzaak van het feit dat uw gemeente op een bepaalde wijze omgaat met het aspect natuurbescherming? Welke (basis)factoren liggen ten grondslag op de door uw gemeente gehanteerde benaderingswijze in de omgang met natuurbescherming in het algemeen?

De gemeente houdt zich aan alle geldende wet en regelgeving op het gebied van natuur. *Wat daarnaast gedaan wordt hangt mede af van het college van B&W: momenteel krijgt het aspect duurzaamheid veel aandacht; Natuur maakt hier ook onderdeel van uit. Actiegroepen; Deze hebben voor bijvoorbeeld het project de Vaart 4 gezorgd voor de vertraging door het niet voldoen aan natuurbeschermingswetgeving aan de kaak te stellen. Juridische factoren (houdbaarheid RvS)*

F. Proces totstandkoming

11 Wie betreft u allemaal bij de opzet van het milieubeleid (welke actoren / belanghebbenden)? Waarom betreft u sommige wel / niet?

Voor de ontwikkeling van de Vaart 4 zaten zoveel mogelijk betrokken actoren rond de tafel, zodat een gedragen plan zou ontstaan, vele verschillende partijen uit het maatschappelijke krachtenveld waren hierdoor betrokken bij de planontwikkeling.

Comment [M1]:

11a Wanneer betreft u wie en waarom?

Bij de aanvang van het project werden deze partijen betrokken.

11b Is er sprake van verzet / bezwaar? Zo ja door wie en waarom?

Een partij de was onvoldoende betrokken bij de planontwikkeling. Deze partij heeft uiteindelijk bezwaar gemaakt tegen de plannen.

12 Heeft de provinciale / landelijke overheid een rol gespeeld?

Ja, de provincie als bevoegd gezag en de ministeries van LNV en VROM om het project toch doorgang te laten vinden.

13 Bent u op de hoogte van de Thematische Strategie voor het Stadsmilieu en gaat u hier iets mee doen in de toekomst?

Nee, wel van gehoord.

14 Kwamen de normen van luchtkwaliteitsbeleid of van de Vogel en Habitat richtlijn als een verrassing of was u vooraf op de hoogte?

Geen verrassing.

15 Vind u de Nederlandse vertaling van dit Europese beleid correct?

Is het EU beleid te strikt, of de Nederlands vertaling te hard?

Het doel van de Vogel en Habitatrichtlijn is natuurontwikkeling, op dit moment is er door deze richtlijn alleen conservatie van natuur. Bij bijvoorbeeld het Markermeer of het IJmeer gaat het om betrekkelijk jonge ecologische systemen waarbij conservatie niet strookt met de natuurlijke ontwikkeling van het gebied. Bij de ontwikkeling van het gebied wordt wel gekeken naar autonome ontwikkeling maar dit zorgt voor een juridisch lastige situatie door veranderingen in populatie grote.

16 Hoe complex vind u het beleid ten opzichte van het beleidsdoel?

Niet complex de juridische procedures zijn helder en sluiten aan op het beleid.

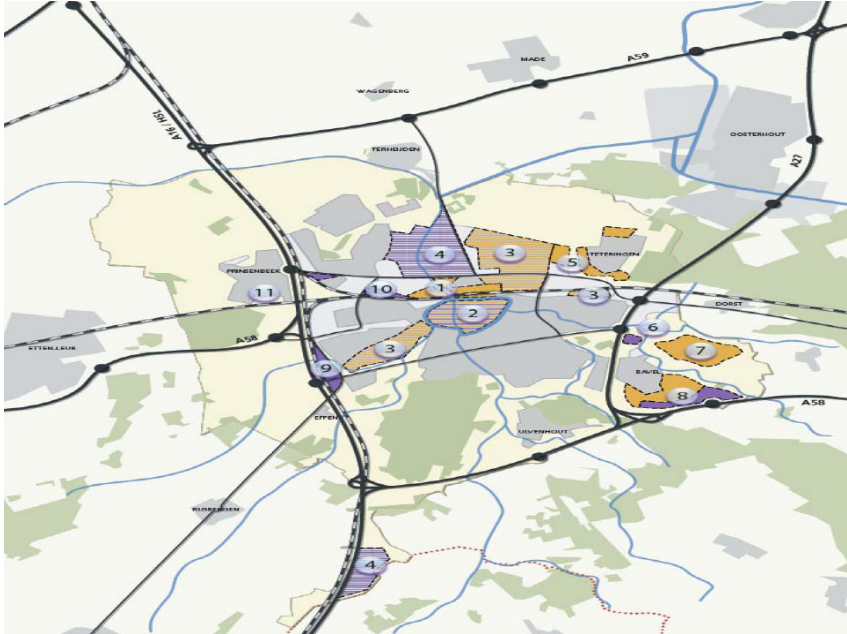
17 Is de gemeentegrote van invloed op de beleidsuitvoering?

Nee, de groeiopgave die de gemeente Almere heeft zorgt verder ook niet voor een inspanningsverplichting vanuit de rijksoverheid.

Gemeente: Breda www.breda.nl

Datum: Maandag 9 juni 2008

Geïnterviewde: Mevr. Mr. J.A.A.M Brouwers, adviseur afdeling leefomgeving
Dhr. W. Schuitema, adviseur milieu programmering

Zeer belangrijke plannen

- 1 VIA Breda
  - 2 Binnenstad
  - 3 wijkontwikkeling wonen:
Driesprong, Noord Oost en Heuvel
  - 4 revitalisering werken:
Emer, Krogten en Hazeldonk
  - 5 Teteringen
  - 6 Bavelse Berg
  - 7 Breda Oost: Lijndonk Tervoort
  - 8 Bavel zuid
  - 9 De Wig
  - 10 Steenakker - NAC
  - 11 Prinsenbeek
- herstructurering werken/wonen
transformatie werken/wonen

A. Algemeen

1 Ruimtelijke weerslag, zijn er projecten die 'last' ondervinden:

Luchtkwaliteitwetgeving:

1) *In de binnen stad met de "aanleg" van een milieuzone; Dit project heeft geen 'last' ondervonden, maar is juist een project dat is uitgevoerd nadat is gebleken dat er in Breda luchtkwaliteitsknelpunten waren geconstateerd.*

2) *Bouwproject in Teteringen, dit project wordt in samenwerking met de task force luchtkwaliteit opgepakt door twijfels over het voldoen aan de normen. De berekening scheelt per jaar (door de jaarlijkse door VROM uitgebrachte achtergrondwaarden). Op dit moment voldoet het project aan de normen.*

Natuurbeschermingswetgeving:

2) *Bouwproject in Teteringen, dit project heeft vertraging opgelopen door het niet voldoen aan de natuurbeschermingswetgeving. Deze wetgeving is "gebruikt" om het project te vertragen;*

3) *Ulvenhoutse bos is in het kader van Natura 2000 aangewezen als een van de gebieden.*

1a In welke fase bevindt de planvorming zich?

1) *De milieuzone is er.*

2) *Gefaseerd worden er voor de Vinexlocatie Teteringen bestemmingsplannen gerealiseerd. Voor de gebieden waar bestemmingsplannen zijn gerealiseerd, kunnen voor de projecten bouwvergunningen worden afgegeven. Het bouwproject heeft deels een vergunning verkregen en hier is gestart met bouwen voor een aantal stukken moet nog een vergunning verleend worden.*

3) *Dit gebied is aangewezen*

1b Verlopen de activiteiten volgens de planning?

Nee, vertraagt op basis van natuurbeschermingswetgeving, door de vertraging vanwege het opstellen van de M.E.R was er voor de luchtkwaliteit voldoende tijd het gehele project uitgebreider te bekijken en hierdoor geen vertraging te laten plaats vinden.

Is dit positief of negatief voor project resultaat?

Positief: op het gebied van natuur is er een groenstrook gekomen en hierdoor een beter project. Door de vergrote aandacht voor vogel en habitat regelgeving in de M.E.R. is er nu meer sprake van interne en externe integratie van natuurbeschermingsaspecten in ruimtelijke plannen.

B. Inhoudelijk Luchtkwaliteit

2 Waar liggen de grenzen van het studiegebied? Op basis waarvan zijn deze grenzen bepaald?

Voor de gemeente, de gemeente grenzen, er zijn twee meetstations. Over de luchtkwaliteit wordt jaarlijks gerapporteerd aan het Ministerie van VROM. In de verwerking van deze gegevens zit een verschil in de rekenkundige behandeling tussen Vrom en de gemeente. Voor bouwprojecten worden de gebiedsgrenzen bepaald op verkeersafvloei en grenzen van het te bebouwen gebied.

3 Welke stoffen en concentraties worden meegenomen in het onderzoek?

1. Jaargemiddelde concentratie PM10;
2. 24-uurgemiddelde concentratie PM10;
3. Jaargemiddelde concentratie NO2;
4. Uren overschrijding NO2;
5. Concentraties benzeen. (indien van toepassing)

4 Welke indicatoren voor de omvang van de problematiek worden bekeken in de probleemanalyse?

1. Concentraties in de directe nabijheid van de bron (bijvoorbeeld de rand van de weg);
2. Concentraties bij woningen of andere plekken waar mensen langdurig verblijven;
3. Aantal personen dat wordt blootgesteld aan overschrijdingen van een grenswaarde.

Met name de 3^e.

5 Worden er zowel metingen als berekeningen uitgevoerd ten behoeve van het project? Ja, en er worden verschillende rekenkundige methodes bekeken (afhankelijk van het soort project).

5a Blijkt uit de resultaten dat in het studiegebied, na realisering van het project, grenswaarden worden overschreden? Wat zijn de consequenties hiervan? Is het oplosbaar? *Het overschrijden van grenswaarden heeft geleid tot het instellen van een milieuzone in het centrum. In eerste instantie werd onderzocht of de milieuzone in Teteringen kon worden gerealiseerd. Dit leek toen voldoende aan de luchtkwaliteitsnormen. Bij berekeningen in het daarop volgende jaar voldeed dit project wel.*

C. Saldo beleid luchtkwaliteit

6. Wordt gebruik gemaakt van salderingsbenaderingen? (wet luchtkwaliteit, regeling project saldering)

Nee, hier is geen ervaring mee.

7 Welke maatregelen worden getroffen? Zijn er uiteindelijk maatregelen gekozen?

Er is een luchtkwaliteitplan opgesteld, de maatregelen gebeuren volgens dit plan. Voor dit plan zijn diverse maatregelen overwogen. Er zijn workshops geweest met veel extern betrokkenen, op basis waarvan het uiteindelijke plan is ontstaan.

7b Welke criteria worden gehanteerd voor de beoordeling van de maatregelen?

- *Effecten op concentraties / natuur;*
- *Effecten op blootgestelden / natuur;*
- *Draagvlak (maatschappelijk);*
- *Er is wel veel politieke aandacht en een groot belang maar geen daadwerkelijke inmenging met de beleidsuitvoering / vorming.*

C. Inhoudelijk Vogel en Habitat richtlijn

4 Waar liggen de grenzen van het studiegebied? Op basis waarvan zijn deze grenzen bepaald?

Of er wordt een natuuronderzoek uitgevoerd of een quick scan gemaakt. Dit is afhankelijk van het project en heeft invloed op de project grenzen. Natuuronderzoek gebeurt extern en bij een quick scan intern dan wel extern. Dit is afhankelijk van tijd en gevoeligheid van het project.

5 Blijkt uit de resultaten dat in het studiegebied, na realisering van het project, grenswaarden worden overschreden? Wat zijn de consequenties hiervan? Is het oplosbaar?

Ja. Het plan in Teteringen is gewijzigd, de groenstrook is vergroot voor de steenuil, hierdoor is er een verbinding tussen twee gebieden. Verder wordt het project geëvalueerd, door middel van ,webcams, op het effect en leidt dit "pakket" aan maatregelen tot een grotere maatschappelijke betrokkenheid en hierdoor draagvlak voor het beleid.

6. Wordt gebruik gemaakt van mitigatie / compensatie?

Ja, bijvoorbeeld de groenstrook in Teteringen of andere tijden dan wel data voor evenementen.

7. Hoe zien de saldering / compenserende maatregelen voor dit project eruit?

Op basis van de gemeentelijke groenstructuur was er een compensatie plicht voor het project in Teteringen.

8a Welke maatregelen zijn overwogen?

Fasering van de bouw in relatie tot groen en geluid. Maar het belang van het milieu is op deze locatie ondergeschikt aan de woningbouw dus de doorgang van het project stond vast.

8b Welke criteria worden gehanteerd voor de beoordeling van de maatregelen?

- *Effecten op natuur*
- *Neveneffecten (externe veiligheid, doorstroming, bereikbaarheid,...)*
- *Draagvlak (politiek, maatschappelijk)*
- *Ontsnippering*

8c Leiden de gekozen maatregelen ertoe dat de natuurkwaliteit, na realisering van het project, per saldo niet verslechtert?

Onbekend, verwacht wordt van niet maar dit is moeilijk te bewijzen en aan te tonen. De groenstrook bij het bouwproject in Teteringen werkt voor meerdere soorten niet alleen voor de soort waarvoor hij bedoelt is.

8d Is dit berekend? Dus de autonome situatie afgezet tegen de situatie waarin het project met compenserende maatregelen wordt uitgevoerd?

De resultaten worden wel geëvalueerd, door deze evaluatie ontstaat ook draagvlak voor dit soort oplossingen, omdat dit zichtbaar maakt wat er gebeurt op het gebied van natuur beleid / bescherming.

D. Planproces

9. Heeft het project baat bij saldobeleid / compenserende maatregelen?

- Kan het project nu wel doorgaan en zonder deze maatregelen niet?
- Is de voortgang van het project(plan) versneld?

Het instellen van de milieuzone: Deze maatregel leidt wel tot besef bij de burger, ondernemer en transporteur over luchtvervuiling en verschillende vormen van transport. Voorwaarde is echter meerwaarde en betrokkenheid. Voor de ondernemers is dit economisch een nadeel maar het kan er wel voor zorgen dat in de toekomst meer mogelijk is door betere luchtkwaliteit.

10 Is de vormgeving van het planproces gewijzigd/verbeterd? Waar blijkt dat uit?

Ja, meer aandacht voor de verschillende aspecten en samenhang hier tussen. Bij het bouwproject in Bavel, zie structuurvisie, wordt er meer aandacht aan lucht en natuur geschonken.

11a Wordt luchtkwaliteit, in vergelijking met voorheen, vroegtijdiger in het planproces betrokken?

Ja.

In welke mate is luchtkwaliteit daarbij een randvoorwaarde of een criterium?

Dit is project afhankelijk en wordt per situatie bekeken in relatie tot eventuele meerwaarde.

11b Indien milieukwaliteit een prominenter plaats heeft verworven in het planproces:

Met welk doel wordt milieu kwaliteit benaderd: ten bate van ruimtelijk-economische ontwikkeling of ten bate van gezondheidsaspecten?

Allebei: hier zit een wisselwerking tussen, die schaal afhankelijk is en project afhankelijk.

12. Is er al zekerheid over of het project(plan) en de juridische haalbaarheid?

Ja.

E. Oorzaak gevolg

13. Wat is de achterliggende oorzaak van het feit dat uw gemeente op een bepaalde wijze omgaat met het aspect luchtkwaliteit? Welke (basis)factoren liggen ten grondslag op de door uw gemeente gehanteerde benaderingswijze in de omgang met luchtkwaliteit in het algemeen?

- *Kleur college B&W: niet de kleur van het college maar persoonlijke invulling van wethouders wat leidt tot het verleggen van speerpunten in beleid.*
- *Actiegroepen: hebben grote invloed op lucht en natuur beleid door samenwerking en tegenwerking;*
- *Juridische factoren (houdbaarheid RvS): Het beleid was volgend aan de juridische aspecten en hierdoor ook te laat. Hierdoor een groot politiek belang om een inhaalslag te maken. Er is echter geen vertraging bij projecten opgelopen;*
- *Beleidscultuur: er is meer sprake van interne samenwerking*

F. Proces totstandkoming

14. Wie betreft u allemaal bij de opzet van het milieubeleid (welke actoren / belanghebbenden? Waarom betreft u sommigen wel / niet?

Er is een DUBO team, dit team bekijkt vroegtijdig het project en zorgt vooraf voor inbreng / mogelijkheid tot inbreng van benodigde en betrokken partijen. Dit leidt tot externe en interne integratie, en dus draagvlak wat invloed heeft op bezwaar en verzet tegen projecten door samenwerking. Dit leidt tot proces optimalisatie.

15. In hoeverre is de komst van de zone en de inhoudelijke vormgeving / invulling ervan politiek bepaald? Dat wil zeggen komt de milieuzone juist door politieke ambities t.a.v. luchtkwaliteit?

Milieuzonering: Nee, knelpunten waren belangrijk. Voor de milieuzone was de geografische ligging tussen de singels en kennis voldoende voor het aanbrengen van de grenzen. Deze grenzen werken door, doordat aanvoer wegen hier ook door bereikt worden. Door branche organisaties is er wel een verandering in de proces inrichting op getreden maar verder geen bezwaar op de grenzen.

16. Heeft de provinciale / landelijke overheid een rol gespeeld?

Milieuzonering: Ja, de landelijke overheid heeft de instrumenten beschikbaar gemaakt en in grove lijn het beleid weg gezet. De provinciale overheid is betrokken bij het overleg met de markt en branche organisaties en meer op uitvoering gericht. Dit leidt tot uniformiteit maar er is wel enige vrijheid voor eigen invulling. Binnen de milieu zonering, naast de samenwerking met de provincie, werken de 5 grote Brabantse gemeenten samen in een regionaal orgaan.

17. Bent u op de hoogte van de Thematische Strategie voor het Stadsmilieu en gaat u hier iets mee doen in de toekomst?

Nee.

18. Kwamen de normen van luchtkwaliteit of Vogel en Habitat als een verrassing of was u vooraf op de hoogte?

Ja als een verrassing, na de AMvB / jurisprudentie kwam het beleid op gang door grote landelijke aandacht.

19. Vindt u de Nederlandse vertaling van dit Europese beleid correct.

Het doel is bereikt door de hardheid van beleid de thema's spelen nu wel een rol in planvorming. De hardheid van beleid is niet altijd praktisch en soms traag. Actiegroepen kunnen door middel van dit beleid wel voor vertragingen zorgen die niet altijd de kwaliteit ten goede of slechte komt.

20. Is de situatie te complex, is het beleid te complex of de onderlinge relatie?

Natuurbeschermingswetgeving is te complex, door het centrale vertalen in zeer veel verschillende toetsen die decentraal op gepakt dienen te worden is het zeer moeilijk uit te leggen aan de burger. Voor natuurbescherming is het lastig de vele verschillende niveaus van beleidsontwikkeling en gebiedsaanwijzing te volgen door de vele componenten.

Luchtkwaliteitwetgeving: Berekeningen zijn te ingewikkeld en staan los van gezond verstand. Hierdoor gaat het deels aan zijn doel voorbij, de burger heeft geen interesse in micro grammen wel in gezondheid. Het beleid zou meer gericht moeten zijn op resultaat dan meting. Burgers worden door bijvoorbeeld een milieuzone wel meer bewust en betrokken bij luchtkwaliteitsbeleid.

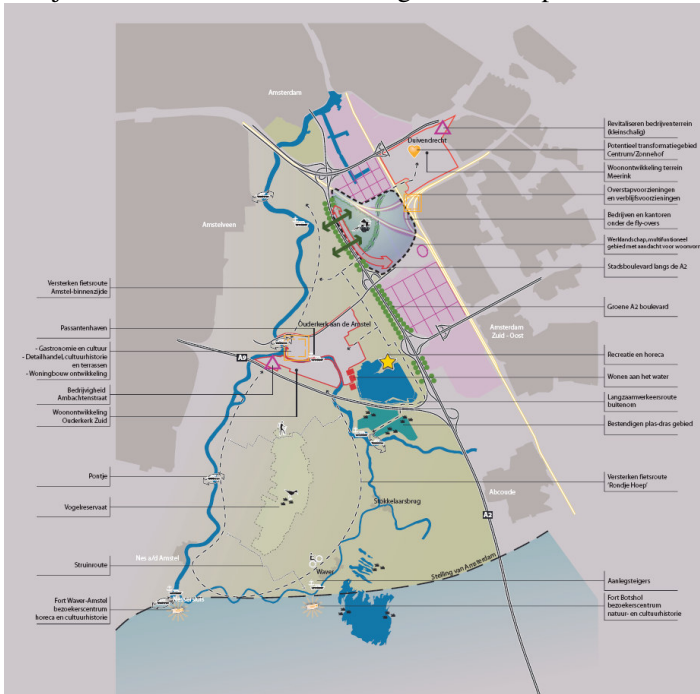
21. Is de gemeentegrote van invloed op de beleidsuitvoering, decentralisatie, specialisatie dan wel verkokering van beleid?

Op dit moment is sprake van nauwe samenwerking tussen de verschillende specialisaties, dit is wel een verschuiving in aandacht die deels politiek is ingegeven. Voor milieubeleid is er sprake van een langzame groei van integratie, samenwerking kan procedures niet altijd uitsluiten. Vroegtijdige persoonlijke communicatie kan hier wel veel in doen. Met name interne en externe communicatie, door de onbekendheid met milieu, leidde tot resultaat.

Gemeente: Ouder-Amstel <http://www.ouder-amstel.nl/>

Datum: Woensdag 4 juni 2008

Geïnterviewde: A.J.M. Jansen, juridisch beleidsmedewerker milieu, behandelt luchtkwaliteit naast zijn andere dagelijkse werkzaamheden. Op dit moment een belangrijk en relevant thema in zijn werkzaamheden door het regionale actieplan lucht.

Figuur 2: Structuurvisie Ouder-Amstel

A. Algemeen

1 Ruimtelijke weerslag, projecten die te maken hebben met luchtkwaliteit: drietal projecten besproken:

1. Nieuwbouw Brede school / woonontwikkeling Oudekerk Zuid;
2. Endemol, Studio/kantoren bij het Arena terrein.
3. Snelwegverbreding Schiphol-Amsterdam-Almere: Vergroting capaciteit snelweg, project van RWS;

2a In welke fase bevindt de planvorming zich?

1. Oudekerk Zuid is tweeledig, de woningen: de grond wordt bouwrijp gemaakt. De brede school: er wordt gestart met de inrichting van het schoolkavel. Daarna start het bouwrijp maken.
2. Endemol; Op milieugebied was er geen verplichting tot een MER. In het kader van de ruimtelijke ordening (wel/niet grootstedelijk project) wordt ook afgezien van een MER. Wel is er een bestemmingsplan wijziging noodzakelijk. Het gaat hier om een project met een groot financieel belang dus wordt er druk uitgeoefend ten bate van een snelle afhandeling.
3. Bevindt zich in de inspraakprocedure. Dit najaar moet het kabinet tot een keuze komen uit de verschillende alternatieven. De gemeente Ouder-Amstel lobbyt bij dit project voor een uitvoering van bovenwettelijke maatregelen (meer en hogere schermen of luifels i.p.v. schermen) ter verbetering van de vereiste kwaliteit voor lucht en geluid.

2b Wanneer wordt het project gerealiseerd?

1. De woningen in 2009 en de Brede school in 2010;
2. 2008-2009;
3. 2010-2018.

2c Verlopen de activiteiten volgens de planning?

1 Ja;

2 Ja, sneller door het weg vallen van de M.E.R. verplichting dit wordt vanuit het milieuaspect niet als positief gezien;

3 Ja.

2d Indien er sprake is van vertraging: wat zijn de belangrijkste oorzaken?

2. Discussie omtrent de vraag of er wel/niet een M.E.R. benodigd was.

B. Inhoudelijk Luchtkwaliteit

3 Waar liggen de grenzen van het studiegebied? Op basis waarvan zijn deze grenzen bepaald?

Gemeentegrenzen bepalen het te meten gebied, de GGD Amsterdam voert lucht metingen uit. Er wordt gemeten op verschillende punten in relatie tot plannen en eventuele te verwachte overschrijdingen.

4 Welke stoffen en concentraties worden meegenomen in het onderzoek?

Jaargemiddelde concentratie PM10

3 * 24-uurgemiddelde concentratie PM10

Jaargemiddelde concentratie NO2. Bij het project Endelmol ook Benzeen

5a Welke indicatoren voor de omvang van de problematiek worden bekeken in de probleemanalyse?

Concentraties in de directe nabijheid van de bron (de rand van de weg).

Concentraties bij woningen of andere gevoelige bestemmingen/plekken waar mensen langdurig verblijven.

Aantal personen dat wordt blootgesteld aan overschrijdingen van een grenswaarde.

6 Worden er zowel metingen als berekeningen uitgevoerd ten behoeve van het project?

Ja.

6a Zijn er verschillende rekenkundige methodes bekeken?

Nee, er wordt voldaan aan de richtlijnen.

6b Blijkt uit de resultaten dat in het studiegebied, na realisering van het project, grenswaarden worden overschreden? Wat zijn de consequenties hiervan. Is het oplosbaar?

Projecten moeten nog gerealiseerd worden. In het kader van het project snelwegverbreding vindt ook na de realisatie monitoring plaats. Dan zal blijken of de verwachtingen zijn uitgekomen en welke aanvullende maatregelen eventueel nodig zijn.

Voor alle projecten geldt dat er geen overschrijding van de grenswaarden plaatsvindt. Een belangrijk aandachtspunt blijft wel de gezondheid. De snelweg (A9) is hooggelegen en voorzien van hoge schermen. Uit de metingen komt naar voren dat voldaan wordt aan de grenswaarden, dit is belangrijk voor de school en woningbouw. Maar door betrokkenen worden vraagtekens gezet bij de locatie in relatie tot gezondheidsaspecten. De gemeente moet hierin overtuigen dat deze locatie voldoet.

Er is binnen de gemeente één locatie waar de grenswaarden voor NO2 licht overschreden worden. Dat is aan de Molenkade in Duivendrecht. Er wordt wel voldaan aan de plandrempel.

Deleted: ..

C. Saldo beleid

7. Wordt gebruik gemaakt van salderingsbenaderingen?
(regeling projectsaldering wet luchtkwaliteit)

Indien mogelijk en noodzakelijk wel. Dit speelt vooral bij het project snelwegverbreding SAA.

8a Welke criteria worden gehanteerd voor de beoordeling van de maatregelen?

De snelweg heeft een saldo benadering.

De Brede school krijgt een afweging van diverse belangen:

- *Effecten op blootgestelden*
- *Neveneffecten (geluid, externe veiligheid, doorstroming, bereikbaarheid,...)*
- *Draagvlak (politiek, maatschappelijk)*
- *Kosten*

8b Welke argumenten/pluspunten waren doorslaggevend voor de gekozen maatregel(en)?

De Brede school vertegenwoordigt een groot maatschappelijk belang. In Ouderkerk is buiten de locatie gelegen nabij de snelweg geen ruimte voor deze ontwikkeling; dit geldt ook voor de geplande woningen.

8c Worden, behalve concentraties ook nog andere effecten meegenomen in de onderbouwing van de saldering? Zo ja, welke?

Brede school: Geen saldering wel een afweging: Voorzien in maatschappelijke behoefte ten opzichte van kwaliteit door aanwezigheid snelweg.

Snelwegverbreding; wel saldering en verwijzing naar NSL en RSL.

8d Leiden de gekozen maatregelen ertoe dat de luchtkwaliteit, na realisering van het project, per saldo niet verslechtert?

Snelweg: Nee de situatie wordt beter qua lucht en geluid door dat er minder files en verstoppingen op de snelweg ontstaan en dus minder uitstoot.

8e Is dit berekend? Dus autonome situatie afgezet tegen de situatie waarin het project met compenserende maatregelen wordt uitgevoerd.

Ja, de autonome situatie lijdt tot verkeerscongesties, ten opzichte van verschillende alternatieven.

8f Worden er los van dit project nog maatregelen getroffen om de luchtkwaliteit te verbeteren?

Ja vanuit de gemeente is er een actieve lobby om er voor te zorgen dat er gekozen wordt voor bovenwettelijke maatregelen (meer en hogere schermen of luifels i.p.v. schermen) ter verbetering van de kwaliteit van lucht en geluid oplossingen in het traject langs de gemeente.

D. Planproces

9a Wordt luchtkwaliteit, in vergelijking met voorheen, vroegtijdiger in het planproces gestoken?

Bij ruimtelijke plannen wordt (verplicht) aan diverse onderwerpen aandacht besteed. Dat geldt voor bodem, geluid, externe veiligheid en ook voor luchtkwaliteit.

9B In welke mate is luchtkwaliteit daarbij een randvoorwaarde of een criterium?

Beide, er moet voldaan worden, maar het is een kwaliteitscriterium waarbij, bij bijvoorbeeld de school bekeken wordt of de normen wel voor voldoende kwaliteit zorgen.

9b Indien luchtkwaliteit een prominentere plaats heeft verworven in het planproces: Met welk doel wordt luchtkwaliteit benaderd: ruimtelijk-economische ontwikkeling of gezondheidsaspecten?

Beide, gezondheid bij bijvoorbeeld de school maar dit wordt afgewogen in het planproces ten opzicht van het maatschappelijk belang, waarbij gezondheid naast het voldoen aan de norm ook een afweging vormt.

10. Is er al zekerheid over het project(plan) en de Juridische haalbaarheid?

Ja, maar ten aanzien van de Brede schoollocatie wordt de AMvB gevoelige bestemmingen ook afgewacht. Deze tijd wordt gebruikt voor verdere overtuiging van de actoren over de geschiktheid van de locatie. Er wordt gebruik gemaakt van een dwars diagram wat aantoonde wat de (berekende) luchtkwaliteit is bij welke afstand. Ruimte gebrek speelt een belangrijke rol.. Het project Brede school is van groot r maatschappelijk belang <-> gezondheid (beleving, gemeten en berekend is dit in mindere mate aan de orde). Dit leidt wel tot enige onrust maar de ruimte is nodig.

D. Oorzaak gevolg

11 Wat is de achterliggende oorzaak van het feit dat uw gemeente op een bepaalde wijze omgaat met het aspect luchtkwaliteit? Welke (basis)factoren liggen ten grondslag op de door uw gemeente gehanteerde benaderingswijze in de omgang met luchtkwaliteit in het algemeen?

- *(Actuele) kwaliteit van de lucht;*
- *Wettelijk kader;*
- *Mondigheid burgers;*
- *Druk vanuit het bedrijfsleven;*
- *Beleidscultuur: externe samenwerking, met gemeente Amsterdam en GGD Amsterdam.*

E. Proces totstandkoming

12a Wie betreft u allemaal bij de opzet van het milieubeleid (welke actoren / belanghebbenden? Waarom betreft u sommige wel / niet?

De formele structuur wordt gevolgd, maar er wordt veel samengewerkt met een aantal maatschappelijke belangengroeperingen en (semi) private instellingen. Zoals de woningbouwstichting, dit is een krachtige speler binnen de gemeente en er is sprake van wederzijdse belangen.

12b Wanneer betreft u wie en waarom?

Volgens de formele structuur, en vroegtijdig betrekken van maatschappelijke belangengroeperingen in instellingen zoals de Woningstichting.

12c Is er sprake van verzet / bezwaar? Zo ja door wie en waarom?

Het project snelweguitbreiding, dit zit nu in de inspraakprocedure en het streven is een lucht- en geluidstechnisch beter alternatief. Naast de gemeente bestaat er bij veel bewoners een kritische houding ten opzichte van de uitbreidingsplannen. Men kan moeilijk geloven dat ondanks de uitbreiding van het aantal voertuigen er een verbetering optreedt van de luchtkwaliteit. Men is niet zo op hoogte of overtuigd van het nationaal pakket aan luchtmaatregelen zoals opgenomen in het NSL. Bij de Brede school bestaat er bezorgdheid bij ouders en gebruikers

16 Heeft de provinciale / landelijke overheid een rol gespeeld?

Bij de snelwegverbreding SAA wel bij de andere projecten niet..

17 Bent u op de hoogte van de Thematische Strategie voor het Stadsmilieu en gaat u hier iets mee doen in de toekomst?

Nee.

18 Vindt u de Nederlandse vertaling van dit Europese beleid correct?

Vraagteken bij normen, in hoeverre kloppen deze en zijn deze dekkend voor het doel te weten de gezondheid. Bereken en meten is mogelijk maar meet dit alles wat gemeten moet worden?

19 Hoe complex vindt u het beleid ten opzichte van het beleidsdoel?

Beleid is zeer complex er is een spanning tussen het beleid en het beleidsdoel.

20 Is de capaciteit van de gemeente van invloed op de beleidsontwikkeling?

Ja en Nee; de lijnen zijn zeer kort daardoor zijn er mogelijkheden tot snellere communicatie en samenwerking in besluitvormingstrajecten. Maar niet alle specialisaties zijn in huis hiervoor worden externen in gehuurd waarbij interne projectleiders voor projecten worden aangesteld, dit is kostbaar en de gemeente bouwt geen eigen kennis op..

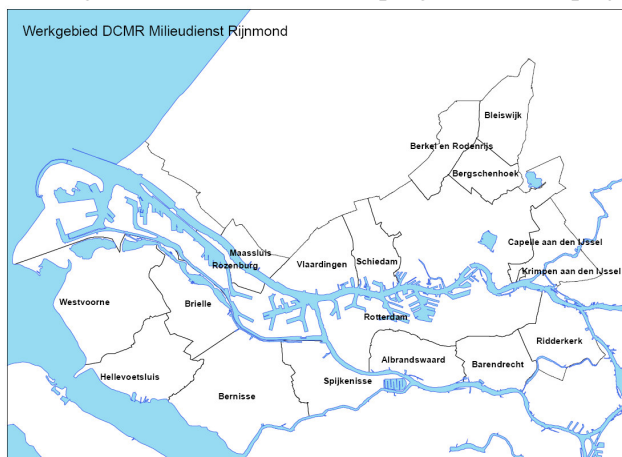
Gemeente: DCMR Regio Rijnmond www.dcmr.nl

Datum: Maandag 30 juni 2008

Geïnterviewde:

M. van de Blaak, coördinator BELRO, beleid en ruimtelijke ontwikkeling Rotterdam.

J. Ensing, sr. beleidsmedewerker, programma's en projecten expertisecentrum

Figuur 3: Werkgebied DCMR

A. Algemene informatie

1 Korte kenschets van gemeente en Luchtkwaliteitbeleid / Vogel Habitat richtlijn:

De DCMR werkt in naam en opdracht van zestien Rijnmondgemeenten en de provincie Zuid-Holland, zie figuur 36 voor het werkgebied.

2 Ruimtelijke weerslag; zijn er projecten die 'last' ondervinden:

Maasvlakte 2, het nieuw te bouwen haven- en industriegebied direct gelegen aan de Noordzee, zie figuur 37.

Figuur 4: Maasvlakte 2

2a In welke fase bevindt de planvorming zich?

Het bestemmingsplan is goedgekeurd door de gemeenteraad.

2b Wanneer wordt het project gerealiseerd?

In september/oktober 2008 wordt er volgens de huidige planning gestart met de realisatie, dit is op basis van een artikel 19 procedure, van het bestaande bestemmingsplan.

2c Verlopen de activiteiten volgens de planning?

Het project is vertraagd, na deze vertraging loopt het project volgens de toen opgemaakte planning redelijk volgens schema.

2d Indien er sprake is van vertraging: wat zijn de belangrijkste oorzaken?

Natuur: er was al zeer veel aandacht voor compensatie en mitigatie, maar toch is er bezwaar gemaakt wat gegrond is gebleken. De maatregelen voor de luchtkwaliteit zijn na deze vertraging van het plan beter geworden, zodat het project niet nog een keer zou struikelen. Wel is een groot deel van de werkzaamheden gericht op het juridisch dicht timmeren van het project, wat niet per definitie de kwaliteit van het project verandert.

B. Inhoudelijk Luchtkwaliteit

3 Waar liggen de grenzen van het studiegebied? Op basis waarvan zijn deze grenzen bepaald?

De projectgrenzen zijn gemodeleerd, deze zijn internationaal door de vergaande mogelijke gevolgen van het project.

4 Welke stoffen en concentraties worden meegenomen in het onderzoek?

Jaargemiddelde concentratie PM10

24-uurgemiddelde concentratie PM10

Concentratie Nox

Zwavel dioxide (SO2)

Benzeen en Toluene

Ozon (O3)

Voor dit project is getracht alles in kaart te brengen om juridische zekerheid te verkrijgen.

4a Welke indicatoren voor de omvang van de problematiek worden bekeken in de probleemanalyse?

De maasvlakte 2 maakt onderdeel uit van het NSL, Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit¹. Het NSL gaf echter geen zekerheid; hierdoor is er eveneens eigen compensatie in een eigen convenant.

5 Worden er zowel metingen als berekeningen uitgevoerd ten behoeve van het project? *Ja, de metingen zijn lager dan de berekende waarden. Voor het project Maasvlakte 2 is er een nieuw meetpunt gekomen. Er is echter een behoefte aan een meer "geautoriseerde" manier van werken, waarbij een koppeling ontstaat tussen de metingen en de berekeningen.*

6 Blijkt uit de resultaten dat in het studiegebied, na realisering van het project, grenswaarden worden overschreden? Wat zijn de consequenties hiervan; is het oplosbaar? *Nee, in principe niet. Mocht er toch een overschreiding plaatsvinden dan zijn er maatregelen gepland op basis van de oorzaak van de overschreiding. Als ... gebeurt met de luchtkwaliteit om ... reden → dan ... actie.*

C. Saldo beleid

7. Wordt gebruik gemaakt van salderingsbenaderingen?
(wet luchtkwaliteit, regeling project saldering)

Doordat Maasvlakte 2 onderdeel uit maakt van het NSL, ja. Voor het project zelf, buiten NSL, is er op indirecte wijze sprake van saldering, dit gebeurt door middel van compensatie.

---

¹ dit is een soort balans. Links op de balans staan alle maatregelen die het Rijk, provincies en gemeenten vanaf 1 januari 2005 nemen om de luchtkwaliteit in een gebied te verbeteren. Rechts alle grote ruimtelijke activiteiten in het gebied waarover de overheden de komende vijf jaar een besluit willen nemen. Het betreft dan ruimtelijke, verkeers- en infrastructurele besluiten en vergunningen voor industriële installaties. Ook projecten met strategische nationale ruimtelijke doelen kunnen onder dit programma vallen. De balans helt over naar links: de positieve effecten (maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren) moeten de negatieve effecten (ruimtelijke projecten die de luchtkwaliteit verslechteren) ruimschoots overtreffen (vrom, 2008, Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit)

- 8 Welke maatregelen worden getroffen? Zijn er uiteindelijk maatregelen gekozen?
- **Het handhaven van de milieugrenzen in het gebied Europoort/Hoek van Holland.** De prognoses laten zien dat de groei van de bulkoverslag een groot deel van de uitstoot van fijn stof voor haar rekening neemt. Ook zonder Maasvlakte 2 zal de groei van de bulksector in de periode tussen 2015 en 2020 beperkt moeten worden, omdat de milieugrenzen dan bereikt zijn. De ontwikkeling van Maasvlakte 2 voegt op dit vlak weinig toe aan de verslechtering van de luchtkwaliteit. De provincie verkent de mogelijkheden om via de vergunningverlening eisen stellen aan verdere groei van de bulksector. Het idee hierachter is: groeien is toegestaan, meer uitstoten niet;
  - **Terugdringen van vrachtverkeer over de weg en het stimuleren van binnenvaart en spoor.** Vrachtauto's vervuilen in verhouding meer dan binnenvaartschepen. Zij doen dit bovendien dichterbij locaties waar veel mensen wonen. Daarom stimuleert het Havenbedrijf Rotterdam bedrijven zoveel mogelijk containers per trein of binnenvaartschip te transporteren. Nu gaat bijna de helft van de containers op de vrachtwagen (49%). Deze verhouding wordt steeds gunstiger, het percentage daalt in 2033 (het jaar dat Maasvlakte 2 volgens planning in vol bedrijf is) tot 35%. Voor de binnenvaart en op het spoor worden geen knelpunten verwacht;
  - **Stimuleren van schonere motoren in de binnenvaart.** Vanaf 2025 wordt het gebruik hiervan verplicht;
  - **Toepassen van de dynamische snelheidsregeling.** Op de A15 tussen Rozenburg en het Beneluxplein. Op de A4 tussen het Beneluxplein en de Beneluxtunnel.

8a Welke maatregelen zijn overwogen?

Walstroom voor zeeschepen en walstroom voor binnenvaart zijn twee voorbeelden, maar de voorbeelden zijn te uitgebreid om hier te benoemen, zie MER Maasvlakte 2.

8b Welke argumenten/pluspunten waren doorslaggevend voor de gekozen maatregel(en)? Wettelijk kader $\leftrightarrow$ Economische mogelijkheden.

8c Worden, behalve concentraties ook nog andere effecten meegenomen in de onderbouwing van de saldering?

De bereikbaarheid van het gebied in relatie tot de luchtkwaliteit. Dit wordt juridisch niet meegenomen, maar is wel zeer belangrijk voor het project.

8d Leiden de gekozen maatregelen ertoe dat de luchtkwaliteit, na realisering van het project, per saldo niet verslechtert?

Ja, dit is berekend, zie vraag 6.

8e Worden er los van dit project nog maatregelen getroffen om de luchtkwaliteit te verbeteren?

Maatregelen in NSL verband.

In regionaal verband is er een convenant luchtkwaliteit; het maakt onderdeel uit van RAP RAL².

8f Wat is de hoofdreden om te salderen? Is dat vooral het laten doorgaan van ruimtelijke projecten of het verminderen van de concentraties en/of het aantal blootgestelden?

---

² In december 2005 is in het Bestuurlijk Overleg ROM-Rijnmond het Regionaal Actieprogramma Luchtkwaliteit Rijnmond vastgesteld. Dit programma integreert alle lopende plannen op het gebied van verbetering van luchtkwaliteit in de regio onder de afkorting RAP en bevat een heel pakket aan kosteneffectieve maatregelen om de luchtkwaliteit t/m 2010 te verbeteren. De focus is daarbij gericht op locaties waar de wettelijke normen voor fijnstof en NOx nu of in de nabije toekomst worden overschreden. Dit regionale programma is in 2006 nauwkeurig gecheckt op overlap en afgestemd met de luchtkwaliteitsprojecten van de gemeente Rotterdam (RAL). De resterende projecten worden verder uitgevoerd onder de naam RAP/RAL. (.verkeerenwaterstaat., Actieplan luchtkwaliteit zeehavens)

Het door laten gaan van de ruimtelijke ontwikkeling, het betreft een zeer belangrijk project.

D. Planproces

9. Heeft het project baat bij saldobeleid/compenserende maatregelen?

- Kan het project nu wel doorgaan en zonder niet?
- Is de voortgang van het project(plan) versneld?

Waarschijnlijk gaat het project door. De enorme hoeveelheid onderzoeken en rapporten zorgen er wel voor dat het project door gaat. Er zijn al contracten voor de exploitatie en gebruik van het gebied, vandaar de extreme inspanning om het project “op tijd” door te laten gaan.

10 Is de vormgeving van het planproces gewijzigd/verbeterd? Waar blijkt dat uit?

Na de afkeuring door RvS vanwege de natuurbeschermingswetgeving zijn de formats zeer streng geworden. Het resultaat is zeer belangrijk geworden. Uiteindelijk is er voor natuurcompensatie veel “ruimte” gekomen in het project en voldoet het project op het randje ten aanzien van luchtkwaliteitsbeleid.

E. Oorzaak gevolg

11. Wat is de achterliggende oorzaak van het feit dat uw gemeente op een bepaalde wijze omgaat met het aspect luchtkwaliteit? Welke (basis)factoren liggen ten grondslag op de door uw gemeente gehanteerde benaderingswijze in de omgang met luchtkwaliteit in het algemeen?

- *Kleur college B&W en Actiegroepen samen, hebben luchtkwaliteitsbeleid een gevoelig onderwerp gemaakt door de relatie van luchtkwaliteitsbeleid met wonen. Eveneens speelt de “dubbele doelstelling” een rol. Hoewel de landaanwinning bij de Rotterdamse haven in de eerste plaats een haven- en industriegebied is, levert het ook ruimte op voor recreatie en nieuwe natuur. Het uitgangspunt is: wat er op de huidige Maasvlakte is komt terug.*
- *Mondigheid burgers: speelt nog geen rol, dit kan nog komen.*
- *Druk vanuit het bedrijfsleven; er zijn al contracten getekend.*
- *Juridische factoren (houdbaarheid RvS); bepaalt het plafond en is de hoofdreden.*

F. Proces totstandkoming

14 Wie betreft u allemaal bij de opzet van het milieubeleid (welke actoren/belanghebbenden)? Waarom betreft u sommige wel/niet?

Al in een vroeg stadium zijn niet-overheden bij het project betrokken. Natuur en groen zijn voor het project zeer belangrijk

Uitgangspunt van de projectorganisatie is de overtuiging dat wanneer de maatschappelijke omgeving niet vanaf het begin bij het proces wordt betrokken, het proces uiteindelijk spaak loopt. Door overeenstemming tussen actoren uit de klankbordgroep over het onderzoek, kon 'eenvoudig' een stakeholdersakkoord worden gesloten.

14a Is er sprake van verzet/bezwaar? Zo ja door wie en waarom?

Ja, door milieudefensie, deze zijn weinig betrokken in de proces opzet en tegen het voorgestelde project.

15 Heeft de provinciale/landelijke overheid een rol gespeeld?

Ja, DCMR → Provincie en het NSL → landelijke overheid.

16 Bent u op de hoogte van de Thematische Strategie voor het Stadsmilieu en gaat u hier iets mee doen in de toekomst?

Ja, wat er mee te doen is, is nog onbekend. Het doel is een meer integrale aanpak van de problematiek in plaats van sectoraal.

17 Vindt u de Nederlandse vertaling van dit Europese beleid correct?

Is het EU beleid te strikt, of is de Nederlandse vertaling te hard?

Het havengebied is gebaat bij een strenge uniforme wetgeving doordat het voor dit project ook strenge wetgeving betreft. De vertaling van gezondheid naar luchtkwaliteitsnormen is echter lastig. De begrijpbaarheid van het beleid komt dit niet ten goede, hiervoor zou meer over de resultaten van de gemeten luchtkwaliteit gepubliceerd moeten worden.